

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ МЕТАЛІВ ТА СПЛАВІВ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення вченої ради
ФТІМС НАН України
протокол від 26.02.2026 № 1

Введено в дію
Наказ директора
ФТІМС НАН України
02.03.2026 № 17

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧІВ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ
ДОКТОРА НАУК У ФТІМС НАН УКРАЇНИ**

I. Загальні положення

1. Положення про підготовку здобувачів наукового ступеня доктора наук у ФТІМС НАН України (далі – Положення) розроблено відповідно до законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 № 502).

Це Положення визначає механізм підготовки здобувачів наукового ступеня доктора наук у Фізико-технологічному інституті металів та сплавів Національної академії наук України (далі – Інститут) з метою завершення докторських дисертацій.

Доктор наук – це науковий ступінь, що здобувається особою на основі ступеня доктора філософії (кандидата наук) за науковою спеціальністю та передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, що забезпечують розв’язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані у наукових виданнях.

2. Підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук (далі – здобувач) здійснюється в докторантурі Інституту за очною (денною) формою підготовки.

Строк підготовки доктора наук у докторантурі становить два роки.

Для врегулювання відносин між здобувачем та Інститутом укладається договір.

3. Підготовка здобувачів в докторантурі здійснюється:
за рахунок видатків державного бюджету (державне замовлення);
за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема, за кошти грантів, які отримав Інститут на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів наукового ступеня доктора наук).

4. Інститут здійснює підготовку здобувачів у докторантурі без отримання ліцензії.

5. Докторантура Інституту з відповідної наукової спеціальності відкривається за рішенням вченої ради Інституту, що затверджується наказом директора Інституту, за умови наявності трьох штатних працівників – докторів наук, які мають наукову кваліфікацію, що відповідає цій науковій спеціальності.

Наукова кваліфікація особи, що відповідає науковій спеціальності, з якої відкрито докторантуру, визначається за такими критеріями:

наявність у особи:

документа про присудження ступеня доктора наук з відповідної галузі науки та/або наукової спеціальності або присвоєння вченого звання професора за відповідною кафедрою (науковою спеціальністю);

наукових публікацій з відповідної наукової спеціальності, серед яких не менше трьох публікацій за останні п’ять років, проіндексованих у базах

даних Web of Science Core Collection та/або Scopus. До однієї публікації, проіндексованої у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus, прирівнюється дві публікації за останні три роки у виданнях, що включені до категорії «Б» Переліку наукових фахових видань України, або одна одноосібна монографія (дві колективні монографії) з наявністю трьох рецензентів і рекомендацією вченої ради закладу, виданих за останні п'ять років;

участь особи у:

підготовці наукових кадрів, що підтверджується виданим здобувачеві документом про присудження відповідного наукового ступеня;

атестації наукових кадрів як опонента (офіційного опонента) або члена відповідної спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради), або члена експертної ради з питань атестації наукових кадрів.

6. Підготовка в докторантурі здійснюється за науковими спеціальностями за галузями науки відповідно до переліку, затвердженого МОН. Дисертація (наукова доповідь) повинна відповідати паспорту наукової спеціальності.

II. Вступ до докторантури

1. Прийом до докторантури Інституту здійснюється з урахуванням наукових, науково-технічних досягнень за обраною науковою спеціальністю відповідно до вимог цього Положення та Правил прийому до докторантури Інституту, якими визначаються порядок, перелік і строки подання документів для вступу до докторантури Інституту.

2. Особа, яка здобуває науковий ступінь доктора наук, вступає до докторантури Інституту з метою завершення роботи над науковими дослідженнями та оформлення їх результатів та/або для підготовки наукових публікацій до захисту.

3. Для здобуття ступеня доктора наук до докторантури Інституту на конкурсній основі приймаються особи, які мають ступінь доктора філософії (науковий ступінь кандидата наук), наукові досягнення, що потребують завершення або оформлення у вигляді дисертації (наукової доповіді), та не менше половини наукових публікацій за темою дисертації (наукової доповіді) від кількості, визначеної Міністерством освіти і науки України (МОН), що відповідають вимогам, встановленим МОН, у наукових періодичних виданнях за відповідним напрямом досліджень.

4. Перелік і строк подання документів, необхідних для вступу до докторантури, визначається в Правилах прийому до докторантури Інституту. Перелік повинен включати розгорнуту пропозицію, в якій міститься план дослідницької роботи та/або інформація про обсяг наукової роботи, необхідної для підготовки наукових досягнень до захисту, та список наукових праць, в тому числі за темою дисертації (наукової доповіді). Якщо громадянин України здобув науковий ступінь в іноземному закладі вищої освіти, додатково подається копія свідоцтва про визнання документа про науковий ступінь.

5. Організацію прийому вступників до докторантури Інституту здійснює відділ координації науково-дослідних робіт Інституту.

Вступники подають до відділу координації науково-дослідних робіт Інституту документи визначені Правилами прийому до докторантури Інституту.

6. Протягом місяця з дати надходження документів від вступника вчена рада Інституту заслуховує його наукову доповідь і приймає рішення про можливість зарахування вступника до докторантури Інституту та призначення йому наукового консультанта.

7. На підставі рішення вченої ради Інституту з урахуванням обсягу державного замовлення на підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів у поточному році видається наказ директора Інституту про зарахування вступника до докторантури та призначення йому наукового консультанта.

Після зарахування до докторантури вчена рада Інституту затверджує докторанту тему докторської дисертації.

У разі потреби тема дисертації може бути уточнена та у новій редакції затверджена вченою радою Інституту.

8. Державне замовлення на підготовку здобувача наукового ступеня доктора наук в докторантурі за науковими спеціальностями розподіляється на конкурсній основі між науковими установами, в яких діють спеціалізовані вчені ради з присудження наукового ступеня доктора наук з відповідних наукових спеціальностей.

Інформація про розподіл державного замовлення доводиться до Інституту Національною академією наук України.

9. Вчений, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове консультування не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора наук.

На здійснення наукового консультування роботою над дисертацією одного докторанта науковому консультанту щороку відводиться навантаження у межах основного навантаження – для наукових працівників.

III. Підготовка здобувачів у докторантурі

1. Підготовка в докторантурі передбачає завершення здобувачем власного оригінального наукового дослідження, узагальнення якого наводяться в дисертації (науковій доповіді) з отриманими науковими результатами, які забезпечують вирішення важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та оприлюднюються в наукових публікаціях відповідно до вимог, визначених Міністерством освіти і науки України.

2. Докторанти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст завдань, строки їх виконання та обсяг наукових робіт.

Індивідуальний план наукової роботи погоджується докторантом з його науковим консультантом та затверджується вченою радою Інституту протягом двох місяців з дня зарахування здобувача до докторантури Інституту.

Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання докторантом і використовується для оцінювання успішності та своєчасності

виконання запланованої наукової роботи.

Невиконання індивідуального плану наукової роботи, зокрема порушення строків його виконання без поважних причин, порушення умов договору про підготовку здобувачів або порушення академічної доброчесності, є підставою для ухвалення вченою радою Інституту рішення про відрахування докторанта.

3. Підготовка в докторантурі за умови виконання індивідуального плану наукової роботи завершується наданням висновку наукового консультанта.

Отримання висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації (наукової доповіді) та атестація докторанта спеціалізованою вченою радою з присудження наукового ступеня доктора наук закладу здійснюються відповідно до законодавства, що регулює присудження наукового ступеня доктора наук.

IV. Права та обов'язки здобувачів

1. Здобувачі виконують обов'язки та користуються правами, що визначені Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», а також можуть мати:

вільний доступ до всіх видів відкритої науково-технічної інформації, наявної у закладах, бібліотеках і державних архівах України;

отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового консультанта;

безпечні та нешкідливі умови для проведення наукових досліджень, забезпечення належно обладнаним місцем для наукової роботи;

академічну мобільність та наукове стажування, що реалізуються відповідно до законодавства;

академічну та соціальну відпустку відповідно до законодавства;

трудова діяльність у позанавчальний час відповідно до законодавства.

2. З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень здобувачі також зобов'язані:

дотримуватися принципів академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі, встановлених закладом;

виконувати індивідуальний план наукової роботи та раз на рік звітувати про хід його виконання на засіданні вченої ради Інституту;

брати участь у науковій та дослідницько-інноваційній діяльності відділів;

доповідати за напрямом дисертаційного дослідження на наукових семінарах, конференціях;

своєчасно інформувати наукового консультанта і керівництво Інституту, про свою участь у всіх закордонних науково-дослідницьких проектах, у тому числі за програмами академічної мобільності;

підготувати свої наукові досягнення у вигляді дисертації або наукової доповіді – у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей у вітчизняних та/або міжнародних

рецензованих фахових виданнях.

3. Здобувачі можуть брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Національною академією наук України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

4. Докторант у разі дострокового захисту дисертації відраховується з докторантури після набрання чинності наказом МОН про затвердження рішення спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора наук та видачу диплома доктора наук відповідно до законодавства з отриманням одноразової виплати в сумі залишку стипендії, передбаченої у бюджеті закладу на відповідний рік підготовки.

5. Особа, яка раніше проходила підготовку в докторантурі за державним замовленням, може повторно вступити до закладу для підготовки в докторантурі за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на її підготовку, відповідно до законодавства.

Вчений секретар, к. т. н.

Володимир ЛАХНЕНКО